

TÜREV FORMÜLLERİ

Tanım:

$f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}, y = f(x)$ bir fonksiyon ve $x_0 \in (a, b)$ olsun. $y = f(x)$ için

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$$

değeri varsa bu değere $y = f(x)$ fonksiyonunun $x = x_0$ noktasındaki türevi denir.

$x = x_0 + h$ alındığında $x \rightarrow x_0$ için $h \rightarrow 0$ olur. O halde f fonksiyonunun x_0 noktasındaki türevi

$$f'(x_0) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x_0+h) - f(x_0)}{h}$$

şeklinde tanımlanabilir.

- $f'(x_0^-) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(x_0+h) - f(x_0)}{h}$ soldan türev
- $f'(x_0^+) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(x_0+h) - f(x_0)}{h}$ sağdan türev
- olmak üzere $f'(x_0^-) = f'(x_0^+)$ ise $f'(x_0)$ vardır ve $f'(x_0) = f'(x_0^-) = f'(x_0^+)$

NOT:

f fonksiyonu x_0 noktasında türevli ise bu noktada süreklidir. Fakat sürekli olduğu her noktada türevli olmayabilir.

Türev Alma Kuralları

- $f(x) = c$ ise $f'(x) = 0$ dir. ($c \in \mathbb{R}$)
- $f(x) = x^n$ ise $f'(x) = n \cdot x^{n-1}$
- $f(x) = g(x) + h(x)$ ise $f'(x) = g'(x) + h'(x)$
- $f(x) = g(x) \cdot h(x)$ ise $f'(x) = g'(x) \cdot h(x) + h'(x) \cdot g(x)$
- $f(x) = \frac{g(x)}{h(x)}$ ise $f'(x) = \frac{g'(x) \cdot h(x) - g(x) \cdot h'(x)}{(h(x))^2}$
- $f(x) = \sqrt{g(x)}$ ise $f'(x) = \frac{g'(x)}{2 \cdot \sqrt{g(x)}}$
- $f(x) = g(ax + b)$ ise $f'(x) = a \cdot g'(ax + b)$

Bileşke Fonksiyonun Türevi

- $f(x) = (g \circ h)(x)$ ise $f'(x) = g'(h(x)) \cdot h'(x)$

Üstel Fonksiyonun Türevi

- $f(x) = a^{g(x)}$ ise $f'(x) = g'(x) \cdot a^{g(x)} \cdot \ln a$
- $f(x) = e^{g(x)}$ ise $f'(x) = g'(x) \cdot e^{g(x)}$

Logaritmik Fonksiyonun Türevi

- $f(x) = \log_a g(x)$ ise $f'(x) = \frac{g'(x)}{g(x)} \cdot \log_a e$
- $f(x) = \ln g(x)$ ise $f'(x) = \frac{g'(x)}{g(x)}$

Trigonometrik Fonksiyonların Türevi

- $f(x) = \sin g(x)$ ise $f'(x) = g'(x) \cdot \cos g(x)$
- $f(x) = \cos g(x)$ ise $f'(x) = -g'(x) \cdot \sin g(x)$
- $f(x) = \tan g(x)$ ise $f'(x) = g'(x) \cdot [1 + \tan^2 g(x)]$
- $f(x) = \cot g(x)$ ise $f'(x) = -g'(x) \cdot [1 + \cot^2 g(x)]$

Ters Fonksiyonun Türevi

$A, B \subset \mathbb{R}$ olmak üzere, $f: A \rightarrow B$ fonksiyonu 1-1 ve örten olsun. f fonksiyonu $x_0 \in A$ noktasında türevli ve $f'(x_0) \neq 0$ ise, $f^{-1}: B \rightarrow A$ fonksiyonu da x_0 in f altındaki görüntüsü olan y_0 noktasında türevlidir ve $(f^{-1})'(y_0) = \frac{1}{f'(x_0)}$ dir.

Ters Trigonometrik Fonksiyonların Türevi

- $f(x) = \arcsin g(x)$ ise $f'(x) = \frac{g'(x)}{\sqrt{1-g^2(x)}}$
- $f(x) = \arccos g(x)$ ise $f'(x) = -\frac{g'(x)}{\sqrt{1-g^2(x)}}$
- $f(x) = \arctan g(x)$ ise $f'(x) = \frac{g'(x)}{1+g^2(x)}$
- $f(x) = \text{arc cot } g(x)$ ise $f'(x) = -\frac{g'(x)}{1+g^2(x)}$

Parametrik Fonksiyonların Türevi

$x = u(t)$, $y = v(t)$ olmak üzere

$$y' = \frac{dy}{dx} = \frac{\frac{dy}{dt}}{\frac{dx}{dt}} \text{ dir.}$$

Kapalı Fonksiyonun Türevi

$F(x, y) = 0$ ise

$$y' = \frac{dy}{dx} = -\frac{F_x}{F_y}$$

NOT:

x e göre türev alırken y sabittir
 y ye göre türev alırken x sabittir.